

GORIŠKI SLOVENEK

Naročnine: Italijanska kraljevina: Celo leto Lir 10.— Pol leta Lir 5.— Tri mesece Lir 2.50 En mesec Lir 1.—

Oglasi: Oglasi na drugi strani Lir 1.— za vrsto. — Mali oglasi Lir 0.05 za besedo. — Znižane cene za letne naročnike.

IZHAJA VSAKO SOBOTO.

Uredništvo in Upravništvo: Via Carducci št. 10, II. nad.

Za mir in red v deželi

Odkar je izbruhnila svetovna vojna, se je mir in red poslovil od nas in se še danes ni vrnil. Nočemo sedaj opisovati težkih notranjih in frontnih bojev, ki so razjedale vse vojujoče se države. Hočemo se le spomniti onega idiličnega življenja, ki ga je vsak poznal pred vojno in povratak katerega smo vsi željno pričakovali.

Včasih, ko si stopil v bližnjo vas, so se razlegale vesele pesmi, ljudstvo je bilo zatopljeno v svoje delo in gospodarstvo je cvelo povsod, četudi ni bilo daleč nad vsakdanjo skromnostjo, kajti takrat je bilo težko spraviti pridelke v dober denar.

Na mah je bilo drugače, ko je nastala vojna. Mogočne armade so poplavile našo deželo in vojaška oblast je vzela v svojo oskrbo pravico in svobodo. Pravico je tlačila z nogami, svobodo pa je dovoljevala le v bojevanju na fronti.

V tako ozkih mejah se je moral človek pohujšati in propasti. Danes, ko vidimo zopet naše ljudstvo doma, pazujemo, kako se pozna mladini vojska, begunstvo in zanemarjena vzgoja, kateri se pridružuje bridek cinizem, ki se norčuje in poživlja čez vse.

Nič ni čudnega, da se iz take duševnosti izcimljejo neukrotljive strasti najnižje vrste.

Vsak uvideva potrebo ostrih ukrepov, da bi se omejilo moralen propad našega ljudstva v nenasiljivem poželenju po plesih, igrah in alkoholičnih pijačah, kojemu se pridružuje še nenavadna nečimurnost in gizdavost, ki nima nikake podlage v našem gospodarstvu.

Istodobno s tem pojavom je opešal tudi ugled javnih oblasti, ki bi imele z vsemi sredstvi delovati na to, da se omejijo vse prilike, kjer si mladina lahko kvari zdravje ali pa se podjeda domače gospodarstvo. Ako hočemo namreč na noge, rabimo zdrav rod in tega rabi tudi država. Radi tega, kakor že rečeno je v njenem lastnem interesu, da poslušajo glasove merodajnih narodnih zastopnikov, ki kriče po pomoči.

In kaj kriče ti naši narodni zastopniki: „Omejite ples, razgrajanje in pijančevanje po krčmah s tem da izročite krajevno policijo zopet našim poklicanim županom in gerentom, ki edini vedo, kaj danes pomenijo te razmere za naš narod.“

Kolikokrat se tožijo odlično narodni možje na generalnem civilnem komisarijatu, pri komisarijatu za avtonomne zadeve v Gorici, da ne dobe njihove pritožbe

proti nemoralnim plesom, ki se vrše, nobenega posluha.

Ministerski svet je svečano razglasil, da je odpravljeno vojno stanje. Logično bi vsak mislil: No sedaj pridejo naši ljudje zopet do besede; župani dobijo zopet svojo oblast kot izvrševalci krajevne policije, smeli bodo kaznovati vse prestopke, ki niso popisani v kazenskem zakonu, dovoljevati in zabranjevati ples, nastopati proti nemoralnostim, izganjati vlačuge in sumljive osebe — kakor v mirnem času.

Vse te pravice pristojajo po obstoječih določilih našim županom. A da bi te pravice vlada zopet pripoznala, ni sluha ne duha.

Nihče ne pomisli, kako gineva s površja državnega organizma markantna osebnost, ki je bila na deželi v političnih in gospodarskih vprašanjih odločilen činitelj. Nihče ne preudarja dalekosežnosti te zgube, ki je ne more nadomestiti nobena druga oblast.

Smatramo vsled tega potrebno in svetujemo državnim oblastim, ako jim je na tem ležeče, da se ohrani sedanji konservativni sistem, da vspostavijo in spopolnijo najvažnejše socialne institucije, med katere spada v prvi vrsti policijska oblast županov in se čim manj mogoče naslanjajo na politične bojevine organizacije, ki bodo kaotične razmere le še poojstrile.

Ako hočemo spraviti naša gospodarstva v tir, moramo zagotoviti državljanu, da bo de branjen in da mu novi vladarji želijo dobrega in ničesar slabega.

To prepričanje bode zadobil Slovenec, kedar bode res skušal, da lahko brez skrbi zaupa italijanski vladi in da je isti tudi res na tem ležeče, da ne bode Slovenec prikrajšan v svojih pravicah, in da bode imel hrbet zavoran pred nesmiselnimi napadi. Vsa druga sredstva bodo položaj le poslabšala.

Karlisti na delu

Ni še minilo sto let, ko je doživela daljna Španjska enak prizor kakor danes Mažarska. Narod je poslednjega potomca burboneev Karla brenil iz prestola, kar pa poslednjemu seveda ni bilo po godu in je vsled tega organiziral močan odpor proti novi vladi poglobivši Španjsko v krvavo meščansko vojno, ki je tlela leta in leta in zahtevala zares preobilo človeških žrtev.

Kakor sedaj pri Karletu tako se je tudi takrat pokazalo na Španjskem, dan ni nobeden kralj brez privržencev. Zgodovina zadnjega stoletja, ki je omajala marsikake-

nu kralju prestol, je pokazala kako nevarni so odstavljene kralji.

Tako so francoski Burbonci strašili dolgo časa svet s svojimi podedovanimi pravicami z edino razliko, da niso mogli izzvati meščanskih vojen. Nasprotno pa je Napoleon velikega potomec, Napoleon III, vdušil vsako republikansko misel in osvežil staro cesarstvo, kateremu je skušal dati stari sijaj in blesk.

O Petru Karagjergoviču ni vedel nihče, da živetari v Švici. Toda doma na srbskih tleh je tlela zanj ljubezen onih srbskih državljanov, ki so bili siti do grla Obrenoviških neslanosti.

Pred leti smo slišali ravno tako o potovanjih portugalskih princev, ki so stavliali svoje nade, na rojalistično stranko in njena rovanja proti novi portugalski republiki.

Grški kralj Konstantin je dobil breo od zaveznikov in Venizelistov, moral je v Švico, a v trenutku, ko so se zavezniki najmanj nadejali, je praznoval svoj svečani povratak v Atene.

Iz vseh teh primerov lahko posnamemo romantiko kraljevega življenja in lahko nam je tudi umeti, kako je Karl, bivši avstro-ogerski monarh, koval na tistem svoje načrte, da bi si pomagal zopet na zlati prestolček. Karletov izpad iz gradu v Pranginsu je bil gotovo posledica dolgih kovanj in snovanj ter številnih zagotovil podpore iz mažarskih krogov.

Zlasti dejstvo, da se je mogel Karl vzdržati toliko dni na Ogerskem, da je Horthy očitno omahoval v svojem zadržanju, znači, da Karletov nastop ni bil baš pusta šala. Znano je namreč danes, da je zašumelo tudi po Hrvatskem in da je morala Jugoslavija občutno poojstriti varnostne odredbe po nekod, kjer ni še popolnoma zaspala toliopevana udanost do habsburške hiše.

Pa vse to ni še zadostovalo. Zdi se, da je Karlovo bivanje na Ogerskem učinkovalo kakor požar. Njegovi pristaši so se avtomatično mobilizirali, vsled česar najbrže niso bile pretirane vesti, da bi Karl lahko korakal na Budapešt z za današnje čase dovolj močno armado.

Potem pa njegova trdovratnost, da mora počakati izida seje narodne skupščine, od katere si je gotovo pričakoval pomoči.

Treba je bilo res dovolj ropotanja od strani Male entente in debelega glasu zaveznikov, da so se Mažari streznili in uvideli nevarnost, kateri bi drli nasproti, ako bi se hoteli norčevati iz zavezniških sklepov.

Ako je Karl navidezno tudi pojenjal, je to gotovo storil le pod pritiskom okoliščin in računa gotovo še dalje na pomoč svojih zaveznikov. Karl zatrjuje vedno in povsod, da se ogerskemu prestolu nikdar ni odpovedal, ampak da je le

začasno odstopil svojo vrhovno oblast točasnim ogerskim vladarjem.

Karl je potemtakem še vedno eminentno politična oseba, ki jo je treba strogo nadzorovati, ako se hoče preprečiti neljube zapetljaje na vzhodu in osvoboditi za vedno nekdanje avstro-ogerske državljanke od habsburških špekulantov.

V ta namen pa ne zadoštuje več, da se mu odkaže prijazno vilo v kakem švicarskem kofičku, ampak treba mu je trajnega in budnega nadzorstva, da ptiček ne poskusi v drugo svoje sreče, ki bi bila namreč drugim le v nesrečo.

Tudi pri nas ima „Korle“ še veliko simpatij. Marsikdo je mnenja, da bi Karl zamožgel bolje vladati, kakor vsak drugi vladar. To je povsem krivo mnenje, kajti skušnjava je pokazala, da so Habsburžani vladali vedno in izključno le zase, dočim so današnje vladavine sestavljene tako, da se ljudstvo potom svojih zastopnikov samo vlada.

Res je pri tem, da postanejo kompeticije dosti ostrejše in da je za marsikoga življenski boj težavnejši, toda pri tem se ne sme zabiti, da je to žalost in veselje svobodnih ljudi, ki vedo za kaj se bojujejo in umirajo.

Umirati in navduševati se za malike je pod častjo človeka v dvajsetem stoletju. Radi tega proč z vsem, kar smrdi po karlizmu.

Italijanska politika

O kakem dvomu, da ne bi bile razpisane nove splošne volitve v celi Italiji ni več nikakega govora. Dokazuje to dovolj vrvež, ki je nastal radi predstoječih volitev v italijanskih strankah.

Zadnje dni je deloval rimski senat z vso paro, da je spravljal naprej zakonske načrte, ki jih je stuhtal Giolitti v obrambo svoje politike.

Boj se pričinja v znamenju boja Giolittijancev in Nittijancev. Nitti deluje očitno na to, da bi starega lisjaka izpodrinil in se spravljal zopet na površje. Svoj boj je pričel v Bazilikati (Spodnja Italija) in sicer v mestu Melfi, kjer je držal svoj prvi programatični govor.

Toda Giolitti ne drži križem rok, nagnal je svoje ljudi proti Nittiju, s kakim vspehom, bomo videli po volitvah.

Vsekakor je Giolitti skoval kralju poročilo, v katerem vtemeljnje predčasni razpust zbornice. Sedanji parlament je imel kratko življenje. Voljen novembra 1919 je zadal tako sestavo, da je bilo njegovo delovanje sila oteženo. Meščanske stranke, razdvojene in vsled tega prešibke, da bi se mogle postaviti po robu opoziciji, niso za nobeno oporo vladni politiki, dočim po drugi strani tudi opozicijske stranke niso za las pojenjale.

To je bil gotovo najglavnejši povod, da se je moral odločiti Giolitti za razpust zbornice.

Dalje mu je prišel prav še nekaj tradicionalen razlog. V Italiji se je v slučajih, ko so se združile s kraljestvom nove dežele, kakor na pr. leta 1866, držalo navado, da se je ob takih prilikah zbornica razpustila, da se izvoli nova skupno z zastopniki novih dežel. Ta precedent je Giolitti gotovo porabil pri tej priliki, ko se v novih deželah morajo vršiti nove volitve.

Tako se čaka sedaj v Italiji z veliko napetostjo, kaj pride 15. maja.

V splošnem se lahko reče, da so le tri stranke, liberalna skupina, ljudska stranka in socialisti.

Vse kar ni v ljudski stranki in med socialisti, je v taboru liberalnih strank, ki so pa zopet razlikujejo po raznih skupinah z več ali manj radikalnim licem.

V obče se gre za to, da bi se vzelo socialistom večino pridobljenih mest. Meščanske stranke hočejo razbiti premočno opozicijo levičarjev. Slednji pa se tega tudi prav dobro zavedajo.

V kolikor se da posneti iz socialističnih glasil, se isti pripravljajo na defenzivo, o kakem pomnoženju poslanskih sedežev baje socialisti ne sanjajo. Gotovo pa je, da se bodo borili z vsemi močmi za ohranitev pridobljenih sedežev.

Napovedane volitve v Julijski Benečiji so konečno zdramile tudi Slovence. Vodstvo politike hoče prevzeti politično društvo „Edinost“, ki je držalo že svoj prvi volilni shod v Dinači.

O kaki opoziciji ni dosedaj ne sluha ne duha.

Angleška rudarska stavka

Angleška stavka premogo kopnih rudarjev se je otvorila z velikanskim razmahom baš v trenutku, ko so pričele padati cene premogu in so hoteli angleški lastniki premogokopov znižati rudarjem plače.

Spoznavši velikansko nevarnost so se dvignili rudarji kakor en mož, da bi rešili težko pridobljene plače. Kar se dosedaj ni še opazilo pri angleškem delavcu je dejstvo, da postaja položaj od dne do dne hujši, ker se nagibajo stavkujoče množice k terorju, da izšle zmagovitvo iz boja med proletarijatom in kapitalizmom.

Angleški rudarji se zavedajo, kaj bi pomenilo za njihovo bodočnost, ako bi se morali brezpogojno udati. Isto velja pa tudi za industrijalce, ki bi hoteli prepričati proletarske množice, da brez kapitala ne morejo živeti.

Vsi poskusi, da bi prišlo do kake sprave, so se sedaj sijajno izjalovili. Lloyd George se je izposloval od vlade polno moč in meščanski sloji

se pripravljajo na jeklen odpor.

Dočim skušajo rudarji spraviti še druge važne panoge narodnega gospodarstva v stavko, kakor na pr. železničarje in nastavljenca pri prevoznih podjetjih, organizuje vlada avtomobilni aparat, ki bi imel skrbeti pred vsem za aprovizacijo in najnujnejši osebni promet.

Vpoklicanih je mnogo častnikov, ki so služili v vojnem času pri prevoznih oddelkih. Vse pričakuje z napestjo, kako se bode ta ogromna stavka zaključila.

Poročila, ki jih navajamo ne zvené baš pomirljivo:

„Rudarji postajajo nasilni. V Longshiru niso hoteli dovoliti, da bi se v premogovnik spustila dva mehanika ter preprečila ali vsaj zakasnila poplavo. Ravnatelj premogovnika so zagrozili, da bodo premogovnik napolnili z vodo, ako se omenjena mehanika spustita v jamo. V Folkirku je gruča stavkujočih napadla vojake, ki so stražili železnico premogovnika. Stavkujoči so streljali. V nekaterih premogovnikih je poplava vedno hujša, vsako uro se nabere 70.000 litrov vode. Lastnikom je bilo dano na razpolago 24 ur, da spravijo orodje na vrh.

Stavkajoči rudarji v Pihillu (grofija Nottingham) so preprečili pumpanje vode iz premogovnika. Policija je prihitela v avtomobilih, da bi rešila rudnik. Ravnatelj rudnika je delavcem govoril in jim rekel, da bo rudnik pokvarjen za celo leto, ako se napolni z vodo, in da bo to imelo za posledico lakot v celi pokrajini.

„Daily Mail“ piše: Preteklo soboto je velik del delavcev pri ventilaciji in pri pumpah zapustilo delo. Kljub naporom prostovoljcev poplava rudnikov narašča. Na Škotskem, v Kentski grofiji in v Walesu rudarji niso pustili prostovoljce, da bi šli delat k pumpam. V Gowbeathu so dali postovoljcem 15 minut časa, da zapustijo jame. Rudarji ne dopuščajo, da bi se konjem dajala hrana. Vsled tega bodo konji poerkali, kar se jih ne zadavi v vodi.

List „National News“ javlja, da bo poslanec Botomby predlagal doljni zbornici, naj se proglasi za vrhovno sodišče in nastopi kot sodnica v sedanjem sporu med rudarji in lastniki premogovnikov. Njena rzsodba bi postala zakon. Govoril je o tej stvari z nekoliko voditelji lastnikov in delavcev. Dasi so bila mnenja, ki jih je šlišal, različna, so mu priznali vsi, da je njegov načrt vreden upoštevavanja. (Toda vlada ga ni sprejela. Op. Ur.)

Grške pustolovščine

Kakor znano iz dnevnih poročil se je lotila Grška velikopotezne ofenzive proti Turkom v Mali Aziji. Zdi se pa, da niso preveč srečni, kajti Turki trobijo v svet, da so pobili Grke na celi črti, polovili in uničili tri grške divizije ter da se pripravljajo na pohod proti Smirni. No, turška poročila poznamo še izza časa balkanskih vojn in vemo, koliko veljajo.

Vendar pa je verojetno, da

nedisciplinirana grška armada, ki se je vedno odlikovala po «nevtralnosti», ne bode imela uspehov proti obupno se borečim in fanatičnim turškim vojakom, ki se zavedajo, da gre boj za življenje in smrt.

Po drugi strani pa je ista vojna spravila Grčijo v le še večjo zadrego. Mobiliziranih je namreč devet letnikov, denarja pa država nima in dosledno narašča draginja in brezposelnost.

V nvtanjih delih Grčije in v novo zasedanih pokrajinah pa se kuhajo nemiri in se širi tolovajstvo kakor v starih časih.

Iz Dedeagača poročajo na pr. da so tolovaji zaplenili cel gozdni urad z uradniki vred, ki so uradovali izven mesta v bližnjih gozdovih. Javna varnost je padla tako nizko, da se nihče ne upa oddaljiti se iz mesta ali nasi.

Izpraznitev Dalmacije

Po dalmatinskih poročilih sodeč se vrši izpraznitev jugoslovanske Dalmacije še precej hitro. V Knin in Darniš so vže vkorakale jugoslovanske čete. Tudi železniška proga Knin-Perkovič je vže izročena jugoslovanskim oblastim.

Zaseden je le še Šibenik in otoki. Govori se, da do konec trkočega meseca izpraznijo italijanske čete in oblasti tudi te kraje.

Ukrepi spričo stavke angleških premogokopov

Vsled proglasitve stavke angleških rudarjev bo glavno ravnateljstvo državnih železnic stavilo konsumentom in trgovcem s premogom takoj na razpolago vestfalski in šlezijski premog. Nabava premoga se bo vršila bodisi s tem, da se bodo vozovi, ki bodo prihajali, pošiljali nazaj, bodisi potom naloženih parnikov, bodisi slednjich iz zalog, ki se nahajajo na glavnih železniških postajah. Cene bodo, kakor so označene na obvestilih, ki se pošiljajo trgovskim zbornicam. Zadnje je bilo objavljeno z dnem 28. marca. Prošnje naj se pošiljajo aprovizacijskemu uradu državnih železnic.

Ravnateljstvo državnih železnic javlja, da so cene premogu, ki se daja industriji, bile z dnem 28. marca zopet znižane. Cena nemškemu vestfalskemu premogu za parne kotle, za plin in plavže do 275 lir za tono mesto 295, šlezijškemu premogu za parne kotle, plin in plavže 260 lir mesto 270. Tona vestfalskega kovinarskega kokska bo stala 450 lir mesto 490; tona šlezijškega kovinarskega kokska 410 lir mesto 450; tona belgijskega premoga 260 lir mesto 270. Prošnje za premog je treba poslati aprovizacijskemu uradu državnih železnic (oddelek za premog).

Zavezniška pomoč Avstriji

Zavezniške vlade so sklenile sledeče ukrepe za pomoč Avstriji in so jih naznanile avstrijskemu zastopniku: Vse štiri zavezniške vlade so pripravljene odgoditi svoje tirjatve, do katerih imajo pravico na podlagi saintgermainske mirovne pogodbe, kakor tudi tirjanje

glavnice in obresti posojil, ki so jih zavezniki dovolili Avstriji po sklenitvi premirja. Avstrijsko državno imetje ho služilo za jamščino za te tirjatve. Te tirjatve pa so samo odgodene za določeno dobo let, dolg ostane nedotaknjen in ravno tako tudi pravica prvenstva. Finančna komisija Zveze narodov bo čim prej določila vrednost jamščin, ki bi jih Avstrija lahko dala s svojimi carinami, z monopolom tobaka itd. Te jamščine se bodo upravljaje pod nadzorstvom finančne komisije Zveze narodov, dočim bi upnikom jamčile za njih posojila obveznice, ki bi se izdale na podlagi omenjenih jamščin. Na ta način bi se doseglo močnejše jamstvo za obe strani ter bi se odpravile največje ovire, ki so na poti vdeležbi zasebnega kapitala. Zavezniške države bodo sporazumno z drugimi prizadetimi vladimi poskrbele, da bo enako jamstvo zagotovljeno tudi koristim tistih držav, ki pri tem sporazumu niso udeležene kakor tudi koristim oseb, ki bodo v zmislu gori omenjenih predlogov podpisovale posojila. Avstrijski vladi bo tako mogoče vzpostaviti ravnatežo svojega proračuna in potom notranjih posojil zmanjšati število papirnatega denarja. Vse štiri zavezniške države bodo prilikom konference v Portorose ponudile svoje usluge, da se gospodarski položaj srednje in jugozapadne Evrope čim prej popravi.

Domače vesti

Kruh. — Agencija Stefani poroča iz Rima: Vsak čas se ima razglasiti odlok, ki v zvezi z novim krušnim zakonom določi občutne kazni na sleparije pri izdelovanju ali prodaji kruha in testenin ter mletju žita. Odlok ščiti konsumenta prav izdatno in jamči, da se bo krušni zakon popolnoma uveljavil. Zlasti tri kršitve se strogo kaznujejo: predvsem se strogo kaznuje, kdor krati žito, moko in otrobe rednemu izdelovanju kruha ali testenin. Tu gre namreč za zločin, vsled katerega se zmanjša množina za normalno preskrbovanje prebivalstva. S tem zločinom se zasleduje velik dobiček, ki ga obeta prodaja žita in moko za izdelovanje svežega kruha ter biškotov in drugih sladkarij. V drugi vrsti se kaznujejo kršitve, ki se nanašajo na obliko kruha in testenin. Konečno se strogo kaznuje vsakdo, ki bi presejal moko na drug način, kakor je predpisano. Razen tega so se poostrele kazni za slabo izdelovanje in peko. Odlok tudi spominja na kazni, ki so določene za prodajo kruha po višji ceni, kakor je predpisana. Zagrožene kazni so visoke globe, do 1000 lir za vsak kvintal ali manj ukratnega žita, moke ali otrobov. Obenem se zapre prodajalna ali ukini izvrševanje obrti za najmanj 15 dni in naveč 6 mesecev. V ponovnih slučajih se kazni podvojijo in lahko odvzame kršitelju tudi licenca. Učinek teh kazenskih določil poveča zlasti pospešeno postopanje. Globo izreče finančni intendant in izvrševanje obrti ukinejo neposredno uradniki sodne policije, končno veljavno pa deželna komisija za aprovizacijo.

Oglejska slavnost. — Nismo poročali o oglejski slavnosti, da bi se nikomur ne zamerili. Toda odkritno moramo reči, da je bila to edina slavnost, koje bi se bili mogli vdeležiti tudi Slovenci, ne da bi se pregrešili nad svojimi narodom.

Toda malo je bilo pričujočih Slovencev, vsled česar slavnost za Slovence, ni zadobila onega pomena, kakor bi ga bila lahko, namreč kot položitev temelja za skupno sodelovanje z domorodnimi italijanskim narodom na gospodarskem polju.

Za tem se je hrepenelo v tej

slavnosti in nadejali smo se zares, da prevlada v naravnem občutku za samoohrano gospodarsko vprašanje čez politične pomislike. A ugotoviti smo morali, da se večina Slovencev ne zaveda daleko sežnosti gospodarskega sporazuma, kateremu mora slediti tudi političen sporazum.

Na tej slavnosti, pri kateri prireditelj gotovo ni imel najmanjšega namena žaliti slovenskega čuta, slovenskih zastopnikov in dostojanstvenikov, so se med drugim izrebele tudi zavarovalne police, ki jih je darovala nacionalna vzajemna zavarovalnica kot prispevek k bali oziravrednih slovenskih in italijanskih mladenku.

Navajamo tu imena onih Slovencev, ki so deležne tega daru:

Štrukelj Ema, Kobarid; Ravbar Marija, Sežana; Čus Franciška, Sedlo; Šulin Marija, Bovec; Pivk Viktorija, Črni vrh; Šuligoj Ana, Gor. Tribuša; Rutar Josipina, Volče; Brana Marija Alojzija, Veliki Repej; Bratuš Matilda, Lokovec; Biziak Alojzija, Postojna; Majnik Julijana, Idrije; Lavrenčič Alojzija, Doberdob; Poljak Antonija, Ozeljan Sv. Mihael; Jug Josipina, Črniče; Makovec Milena, Šmarje; Colja Roza, Gabrovnica; Kavčič Marija, Ljubinj; Fornazarič Marija Natalija, Ozeljan; Caharija Ida Marija, Nabrežina; Čencič Sofija, Breginj; Kacina Sofija, Medana; Uršič Marija, Banjšica; Furlani Marija, Prevačina; Rebek Viktorija, Ajdovščina; Volk Ljudmila, Solkan; Bandelj Valerija, Dutovlje.

Nacionalni vzajemni zavarovalni zavod je hotel s tem pokazati tudi svojo naklonjenost slovenskemu prebivalstvu v Julijski Benečiji, za kar so mu prizadete tudi lahko hvaležne.

Dogodki v Tinjanu in Karnici. — Generalni civilni komisariat za Julijsko Benečijo je izdal o bojih in požigih v južni Istri sledečo objavo:

«V pondeljek okoli petnajste ure se je podala skupnina vodnjanskih fašistov, sestojča iz 14 oseb, v vas Krnico, ki spada k vodnjanskim občini. Fašiste, ki so prišli na volilno agitacijo, je napadlo sto in petdeset oboroženih kmetov hrvaške narodnosti. Izmenjali so se strel in premagani fašisti, ki so imeli dva ranjenca, so poiskali zavetje v prostorih orožnikov. Kmetje so obrnili orožje proti poslopju in prisilili tako orožnike, da sežejo po orožju. Oddelki, ki so hiteli takoj na pomoč, so našli na nekaterih cestah ovire. Nastali so spopadi, v katerih so bili ranjeni trije vojaki. Eden izmed vojakov je pozneje preminil. Zapovrstijo so prihajali na lice mesta vojaki, ki so se bližali Krnici po morju in na tovornih avtomobilih. Sodelovalo je 200 mož pehote, ki so zasedli vas in začeli skupno z orožni čistiti kraj. Oboroženi kmetje so se umaknili v bližnja polja.

Med tem so dospeli fašisti v vas Šegotiči. Padli so zopet strelji. Da bi se maščevali, so v jutranjem svitu sežgali, fašisti na več mestih naselbino. Sežgala se je tudi kaka

hiša v zapuščeni vasi Vareški. Vendar je javno oblastvo brzo poseglo vmes in posrečilo se mu je, da je tu in tudi drugod onemogočilo nadaljna maščevalna dejanja.

Tekom dneva se ni pripetil noben drug dogodek.

Ugotavlja se krivci in zapirajo se povzročitelji dogodkov. Povsod nastaja polagoma mir.

V puljskih bolnišnicah ležijo tri ranjenci. Dva se nahajata v težkem stanju».

Menimo, da bi bilo odveč, ako bi se tudi mi spuščali v podrobnosti isterskih dogodkov, ki so dosegli obliko prave ustaje.

Protagonisti so bili zopet nacionalisti. Uzrok je bil hitro najden in navidezno imati obe vojujoči se stranki pravico na svoji strani. Po našem mnenju imajo tak izbruh silija staro ozadje in globoke korenine.

To je posledica one neumome politiké, ki cili za tem, da zmaga vsaka stranka nacionalizma na celi črti. Nikdar tako jasno kakor danes je postavljena na laž trditev «Edinosti», da priznavajo Slovenci v Julijski Benečiji «dovršeni čin», potem ko je bila podpisana rapalska pogodba.

Jako kratkovidni morajo biti ljudje, ki misljo, da nastopijo take stvari «kakor bi odrezal». Razjarjeno narodno čustvo deluje seveda naprej in gospodje, ki vodijo politiko menda ne ulivajo baš olja na ta ogenj, ker jim to ne kaže, kajti v tem slučaju bi se morali pridružiti gospodarski politiki »Goriškega Slovence«. Tega pa za nobeno ceno ne nameravajo storiti, dokler sumijo, da masa ne stoji za »Goriškim Slovincem».

Posledica temu je silna napetost med obema narodoma in ni tudi predvidevati, da bi prišlo skoraj do kakega pomirjenja, ker niso še porabljeni vse enerzije.

Dosledno temu mora biti ozračje bojevito, mi vsi pa trpimo pod tem pritiskom in plačujemo z žrtvami, ki bi si jih lahko prihranili.

Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

Zobozdravniški Atelje

Dr. STINER

in

V. C. HANSEN

GORICA

Corso Vitt. Em. III. št. 34, I. n.

ordinira 9—12 - 2—16

- ob praznikih 9—12. -

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež,

Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov,
ki so vporabljeni po celem kraljestvu